

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Annales Episcoporum Slesvicensivm

Cypraeus, Johann Adolph

Coloniæ Agrippinæ, 1634

Capvt XXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64615](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-64615)

C A P V T XXVIII.

*Praeful's officio Volmarus, patre necato,
Regnum præponens tristia vincla subit.
Dehinc exul patria Bremam reuocatur, vt aris
Præfit, at infelix insula talis erat.*

A. C. 1182.

ANNO 1182. Waldemarus Episcopus Slesuiensis electus, & Slesuicum missus fuit, Absalone Archiepiscopo Lundensi præidente, regio sanguine prognatus. Erat enim Canuti Magni filius, quem Sueno in coniuicio Roskildiæ interemerat, vnde & eum Rex Cauutus VI. consobrinum nominat, vt postea ostendemus. Ad hoc tempus, Henricus Leo in inuidiam & odium Cæsaris Friderici Barbarossæ adductus, quod bellum Italiæ quotidie recusaret, Ducatu & ditione exiuitur. Imperator ubi accepisset, eum Stadium profugisse, veritus, ne Regem Daniæ de ope ac auxilio ferendo sollicitaret, bellumq; iterum aduersus se fuscitaret, Waldemarum Regem ad se accersit, quod cum coaffinitatem se inire decreuisse affirmaret, vt hac ratione Henricum à Regis amicitia penitus auerteret. Idq; Henrici amici non obscurè profitebantur: qui, Imperatorem magis odio Henrici, quam matrimonij contrahendi causa, hanc fabricam ac technam commentum esse, sibi persuadebant. Interim tamen Rex Waldemarus Imperatoris petitioni obsequutus, classem magis ad luxum, ac splendorem, quam ad bellum instructâ, Lubecam nauigat. Quod cum venisset, ab Equitibus Germanis ei aduentum gratulantibus, magno

magno cum plausu excipitur. Postridie Imperator osculo atque amplexu humanissimo Regem veneratus est. Ibi de affinitate & nuptijs agi ceptum est. Imperator filio suo, maiori natu in vxorem petit Regis filiam, sed cum dote triginta millium talentorum; minori autem natu octo millia talentorum, siquidem ipsi filiam despondere Rex vellet. Sed cum Regis filiae adhuc impuberes, & nondum viris maturæ essent, dosq; tanta postularetur, res suspicione non caruit. Interim tamen Rex summam minorem se daturum filiae in dotem pollicetur. Ibi tum sponsalia inita, & Iurisiurandi religione firmata fuerunt. Paulò post Thuringæ Dux Sigefridus, Cæsare volente & consentiente, vnam è filiabus Waldemari uxorem dicit. Nuptiæ magnâ pompâ & solennitate Slesuici, quò Rex nauibus delatus Sponsam adduxit, celebratæ sunt.

CANVTVS VI. *Rex Danie 81. Anno 1170. Patris Consors & successor. Capitulo Slesuicensi Priuilegia attribuit. Pomeranorum impetus fortiter sustinuit. Obiit anno 1202. Cum quo desinit Historia Saxonis Grammatici. Ringstedij sepultus, Filia Ida & Helleborrig.*

Anno 1184. Waldeinaro defuncto Canutus Filius successit, qui & multis ante annis regno inauguratus fuerat, nihilq; minus quam popularium suorum motum & rebellionem metuebat. Interim tamen in Iutia, præter spem ac opinionem, ingentes turbæ motæ atque agitatæ fuerunt, animis subditorum aduersus Regem concitatis ac inflammatis. His accedebat, quod nuncijs quotidie & rumoribus Rex certior fiebat, Scanienses libertatem expetere. Quo comperto, Absalon ingrauescentes iudicis turbas, furoremque populi sedare, atque in tranquillum conferre, summopere satagebat ac studebat, sed nihil quicquam apud eos effecit, etiamsi oratione disertâ, quampluri-

mùm pollebat, eorum animos sedare ac placare vehementer contenderet ac laboraret, quòd odium semel conceptum tam firmiter mentibus illorum inhaereret, vt eius memoriam non facile ex animo depolare possent. Cuius hæc imprimis erat causa, quòd Rex paulò ante propter rebellionem & insolentiam, quâ armati animos extulerant, eos ad pontem Dy-
sium fudisset, & cecidisset. Nam sub prætextu liber-
tatis vindicandæ arma contra Regem sumpferant.
Ingenti itaque hac clade adducti ac permoti, Proce-
rum & Nobilium ædes hostiliter inuadere & diripere
ceperunt, Dominis vix elabendi copiâ datâ, ac con-
cessa. Sed & Rege Canuto spreto ac repudiato, è Sue-
tiâ quendam, Haraldum nomine, euocant, Regemque
salutant, quò libertate & immunitate frui, & ad il-
lum, quoties res postularet, confugere possent. Ad
hos motus comprimendos, Absalon classe regiâ in-
structus soluit, & in Scaniam nauigat. Quæ res haud
inauspiciatò ac infeliciter ipsi vertit. Nam simul ac
saluis ac incolmis eò venit, tumultus omnes sedauit,
motusque composuit, factiosos ac rebelles coer-
cuit, quamvis magno cum labore ac difficultate. Ad
quam rem magno ei adiumento fuit, quòd Lunden-
ses neutrarum essent partium. Nam absque eo tan-
tam rem efficere, atque ad exitum perducere non po-
tuisset. Haraldum è Suetiâ euocatum Regemque de-
signatum, omnium consentientibus animis & suffra-
gijs, iterum ejciendum & condemnandum curauit.
Quo confecto Rex, Iutiâ relictâ, copias terrestres in
Fioniam traiecit, & paulò post, vbi de Iutiâ pacatâ
nuncium accepisset, diuisit. In Scaniam profectus, æ-
dificia diruta & prostrata restitui & refici iubet, eos-
que, qui ea demoliti essent, argento mulctat. In quos,
& in primis in seditionis huius authores, durius, &
quidem capit is pœnâ, animaduersurus erat, nisi eum

Absa-

Absalonis intercedentis preces ad misericordiam commouissent. Non ita multò post, Canutus Rex ab Imperatore in aulam ad colloquium euocatus, venire renuebat. Postquam verò Imperator acrius instaret, Legatisque missis rursus eum inuitaret, respondit, se Regni, quod recens iterum obtinuisse, negotijs disponendis ac conficiendis occupatum ac districtum teneri, quo minus venire ac comparere posset, Cæsaris enim mentem ac consilia satis cognita ac explorata habebat. Quâ oratione Cæsar commotus, grauiter illi interminatus est, se, nisi veniret, Regnum illi adempturum, alijque concessurum esse. Canutus ad hæc: Cæsarem posse Regnum alicui dare, ita tamēn, vt prius sibi regnum paret, ac acquirat, quām, quod non possidet, tradat. Cæsar, qui literis hactenus nihil effecisset, aliâ viâ aggrediendum existimauit, quò Regem ad se perduceret. Quare Sigefridum, qui Canuti Sororem in matrimonio habebat, alegauit, qui Canuto persuaderet, vt ad Imperatorem iter suscipere, sperans, affinitatis habitâ ratione, id eum facturum: vbi intellexisset se eâ de causâ solummodo missum, ne quid Rex detrimenti caperet, si fortassis Cæsari refragatus esset, cuius vires & potentiam Regni consiliarijs exponere iussus erat Sigefridus. Idq; Sigefridus, vbi in Daniam venisset, summâ fide & diligentia exequutus est. Sed tantum abest, vt hic quidquam profecerit, vt Rex animosè responderit, Regem Daniæ sui Regni non minus esse Dominum, quām Imperatorem Imperij Romani, idemq; ius habere, neque superiorem agnoscere: Regnum etiam Daniæ non tam facile à Cælare occupari posse, vt Thuringiam, idq; Cæsari persuasum esse debere. Addebat Canutus, se memoria tenere, quo pacto cum suo patre, qui iussu Imperatoris ad eum venisset, actum esset, vt nolens volens eius Imperio sese sub-

mittere coactus fuerit. Seneminem superiorem agnoscer, neque ullum obsequium aut seruitium Imperatori deferre statuisse. His cognitis Cæsar grauiter commotus ac incensus, Regem summo odio postea prosequutus est. Cumque Regem vlciscendi & persequendi ei facultas non daretur, Bugislaus Pomeraniæ Principem, muneribus & amplissimis pensionibus ad bellum Regi inferendum, sollicitat. Bugislaus Cæsar's persuasionibus inductus exercitum colligit, illud in speciem intendens, quod Iarimarum Rugianum, vicinum suum, Regis Daniæ amicum & fœderatum, inuadere vellet. Quâ re intellecta, Rex Legatos misit, qui Controversias componerent, Iarimaro in eo gratificatus. Causa tractari cepta, & vltro citroq; discussa est. Sed componi non potuit. Legati re infectâ domum redierunt. Bugislaus qui fidem derat Cæsari de Dano inuadendo, classem nauium quinquaginta instruit, & Cæsari per literas nunciat, se breui effecturum, vt Daniæ Rex obedientiam Imperio Romano præstet, & imperata faciat. Idque non grauare, vbi audierit hanc expeditionem contra se suscepitam. Cæsar Ducis inceptum collaudat, eumq; muneribus prosequitur. Ea res cum per indicium Regi Daniæ enunciata esset, sui defendendi causâ naves adornat, quibus Absolonem Archiepiscopum præficit. Absolon Bugislaus eiusq; classem nihil tale metuentem, & fastidiosè nauigantem adortus, fudit & cecidit, vt eius clavis, quoad viueret, meminerit. Quin & Ciuitates eius munitæ eo tempore expugnatæ & occupatæ fuerunt, hostibus cæsis ac superatis. Circa hæc tempora, anno nimirum à nato Christo 1186. Absolon, qui in Daniâ ob Decimorum solutionem graues exantlarat labores, Waldemaro Episcopo Slesuicensi potestatem fecit, decimas in Diœcesi Slesuicensi flagitandi & exigendi, idque diplomate & lite-

literis datis. Quò autem facilius, animo quod constitutum habebat, assequeretur, incolasque Diœcesis ad soluendas decimas impelleret, Episcopo negotium dat, perulgandi & persuadendi populo, conuenisse in Daniâ, ut decimæ soluantur in Diœcesi Slesuicensi, eaque in tres partes diuidantur & distribuantur. Quarum vna Episcopo, altera Sacerdotibus Dei ministris, tertia sacrarum ædium ædificationi cedat. Sed & sub pœnâ excommunicationis Decimas post tri-nam admonitionem soluendas; sponte autem soluentibus pacem Christi bonâ conscientiâ annun-ciandam. In Utlandiâ, Toningâ, Gardingâ, & Holmo, alijsque locis maritimis occidentalibus, decimas de frumento & pecudibus exigendas. Nam cum Sacer-dotes ministri Dei q; spiritualia populo seminent, æ-quissimum esse, ut vicissim carnalia metant, Augustino teste, cuius verba sunt: *Quicunque peccatorum indulgentiam desiderauerit, reddat decimas. Item. Qui dederit decimam, eum non solum frugum vbertatem recepturum, sed animæ etiam salutem consequutur.* Et hac ratione Decimarum soluendarum con-suetudinem, de Regis mandato & consilio, inuexit Absolon Archiepiscopus Lundensis in Diœcesin Slesuicensem. Cum antè id tempus incolæ nunquam induci aut impelli potuissent, ut Decimarum admit-terent solutionem; Ne, vt aiebant ipsi, se seruituti subijcerent. Quâ in reanimatum Canuti erga Religio-nem Christianam, eiusque pios ac synceros Doctores ac Sacerdotes, clarè cernere ac perspicere licet. Quem & abunde testatum fecit priuilegio, prærogatiuâ & immunitatibus, quibus Episcopatum, eiusque subdi-tos & colonos donauit, & honorauit, nimirum, ut omni alienæ Iurisdictioni & dominationi exempti, & ab omnibus oneribus liberi, solis Dominis eorum, aut qui eorum vice funguntur, subiecti pareant;

neque à quoquam alibi conueniri possint, quām coram Episcopo. Exemplum autem eius Priuilegij postea ab Erico confirmati, subiçere, operæ premium existimauit, quod id, & propter vetustatem, & insignem pietatem, & propter Latinitatem puram, quam redolet, dignum sit, quod legatur. In nomine Sanctæ & indiuidue Trinitatis. Ericus Dei gratiâ Danorum Slavorumq; Rex, Domini Regis Christophori Filius, omnibus, ad quos præsens Scriptum peruererit, Salutem in Domino. Inspectis priuilegijs Progenitorum nostrorum Ecclesia Slesuicensi concessis, videlicet Dominorum Regum Canuti, & VValdemari, ea inuenimus in hac verba. Kanutus Dei gratiâ Rex Danorum, dilecto Consobrino suo VValdemaro Slesuicensi electo, ceterisq; suis Successoribus Ecclesia Slesuicensis in perpetuum S. Cum totius Regni Proutiores à Cunctipotente creatore simus constituti, meritò ingrati nomen incurvissimus, si Sanctæ Ecclesiæ utilitatibus, Dominiq; ministrorum protectionibus, à quo omnia possidemus, per quem vivimus & sumus, summopere, ceterisq; negotiis non diligenter intendissemus: qui nobis sceptrum Regiæ concessit Maiestatis, virgam commisit Regni, virgam directionis: ad vindictam malefactorum: laudem vero bonorum: iusti ut eā protegantur, ne iniustis succumbant oppressionibus: distorti, ut eā dirigantur, ne à viâ Regiâ exorbitantes, ad dextram declinent, seu ad sinistram: obstinati ut eā conterantur. Membra enim putrida resecanda sunt, vuaq; conspectâ liuorem ducit ab vuâ. Quod & ipse Dominus legitur fecisse, qui & angelus non pepercit peccantibus: sed rudentibus inferni detortos in tartarum tradidit in iudicium cruciandos reseruari. Verum iacula, quæ præudentur minus feriunt, & scintilla cum aucta, aut omnino non sit accensa, minori de labore suffocatur, quām ignis, vbi incendium conualescit, extinguitur. Hinc est quod diuinâ inspiratione admoniti, Prædecessorum tuorum immensas attendentes tribulationes angustiasq;, tecum omnibus tuis successoribus, vestrisq; omnibus & rebus,

sub

sub Regia Maiestatis protectione dignum duximus confouere. Quippe ne occasionem damni prestatu videamur, postulationibus tuis clementer annuere disponentes statuimus, atque Priuilegij munimine roboramus, videlicet omnes tuos villicos & colonos, tuorumq; Successorum, quos in praesentiarum habes, siue in futurum tu, vel tui Successores iustè & Canonice habueritis, in remissionem peccatorum liberos fore ab omni grauamine: vobisq; concedimus super illos, eorum omnium executiones Regio iuri debitas, ut nulli alienæ dominationi, quam tuae tuorumq; subiecti sint potestati. Si quis ergo praesentis Priuilegij paginam sciens temerario ausu ei contrauenire tentauerit, nec tibi tuisq; Successoribus congruè satisfecerit, sciat se vtiq; criminum Maiestatis reum Regali authoritate districtissime puniendum. Datum Gimmerstorf. XII. Calend. Decembris, Anno ab Incarnatione Domini M. C. L. XXXII. Conuenientes in Epacte IX.

Ego Canutus Rex subscribo.

Ego Waldemarus electus subscribo.

Ego Absolon Lundensis Archiepiscopus

Apostolicae sedis Legatus subscribo. &c.

Atque hic animaduersione dignum est, quod Episcopus Slesuicensis literas illas subscrifserit, & Absolon Episcopus Lundensis ille, qui Saxoni Grammatico author fuit, vt Historiam Daniæ contexeret, quemadmodum ipse in Proœmio fatetur, se eius horatu atque impulsu eum laborem suscepisse: Absolonen autem è viuis sublatum, antequam Historiam ad exitum perduxisset. Quâ de causâ & ego adducor, vt credam, Saxonem Priuilegium illud Regis iussu compouisse. Idq; ex stylo colligi posse videtur, qui sublimior & elegantior est, quam vt eo seculo, rudi & literarum ignaro multi reperti sint, qui id præstare potuerint. Sed & mihi verisimile est, necessitudinis & sanguinis ratione habitâ, Regem Canutum id Ius & Prærogatiuam Waldemaro Duci Slesuicensi concef-

sisse : qui id fortassis alias nunquam daturus fuisset. Nam exactiones seu mulctas, quæ hactenus Regi deberentur, benignitate adductus, per beneficium & gratiam Consobrino concessit, ut in posterum illis frueretur. Quo ipso summum Imperium in Episcopum transtulit, quo nihil maius illi tribuere potuit. De hoc autem beneficio Ecclesiae Slesuicensi collato, Pontifex Maximus Clemens III. certior factus, Waldemaro Episcopo Slesuicensi, & Successoribus eius gratulatur, idq; suâ authoritate & Diplomate confirmat & communis: Regi etiam Apostolicam Salutem impertit, & omnia felicia ob beneficium illud in Ecclesiam collatum precatur. Exemplum literarum Pontificis hoc est. *Clemens Seruus Seruorum Dei venerabili Fratri Waldemaro, Slesuicensi Episcopo, Salutem & Apostolicam benedictionem. Intelleximus, quod charissimus in Christo filius noster Canutus, illustris Rex Daniae, Consanguineus tuus, tibi, nec non Successoribus tuis, huiusmodi ius & libertatem spontanea voluntate concessit, & tam ipse, quam venerabilis Frater noster Absolon Lundensis Archiepiscopus, Scripto proprio confirmauit, videlicet ut tam villaci, quam coloni, quos in praesenti arum habes, vel tu & Successores tui in posterum estis habituri, ab omni grauamine Regio, vel officialium suorum liberi maneant & immunes. In cognitionibus quoque & executionibus, quæ prius per officiales Regios tractari solebant, nunc nemini, quo tempore fuerint, respondeant; sed tuo proprio sint mandato subiecti, nec ullius seculari posthac sint subiecti potestati, &c.*

Hic iterum omittere non possum, quin in sempiternam Archiepiscopi Absoloni memoriam, huc referam, historiæq; huic inseram, quæ tam in eius, quam Wilhelmi Roschildensis Abbatis laudem ac encomium apud Surium tom. 2. die 6. Aprilis, literis memoriaque prodita sunt; vbi hæc verba habentur.

Anno a nato Salvatore, Millesimo Centesimo Sexagesimo

mo

mo primo, Regnum Daniæ obtinuit VV aldemarus, Canuti
Regis & Martyris filius, qui VVandalos à Regni sui finibus
propulsauit. Nam sèpè illos infestos patiebatur, vtriusq; sexus
homines & prædam multam secum abducentes, tandem vero
etiam Christianæ religioni eos coegit colla submittere. Per id
tempus Roskildensi Ecclesiæ cum multa laude præsidebat
Absalon Episcopus, vir magni consilij, Cleri decus, mœren-
tium & afflitorum consolator, Religiosorum pius amator,
totius populi Rector modestus, aduenarum & pauperum be-
nignus sustentator, VVandalorum strenuus debellator, Reli-
gionis Christianæ ornamentum, & exemplar sobrietatis,
forma pudicitiae, veræ Nobilitatis & probitatis insigne spe-
culum, lucerna fulgens in templo Dei, eiusq; columna fortis
& immobilis. In eius diœcesi erat Cœnobium Canonorum
in Insula, quam Ezechil vocant, non longe distante ab oppido
Roskildensi, mari vndique cincta: & ipse quidem locus
per amœnus erat, pratis virentibus & diuersis nemorum ar-
boribus oblectans oculos animosq; illic degentium: attamen
id temporis pauci illic morabantur fratres, & ij ipsi frustra
Regulares dicti, cum à Regulari disciplina multum deflexis-
sent. Cernens autem venerabilis Episcopus Absolon, illo-
rum mores à Religione prorsus abhorrente, mœrebat animo,
serebatq; indigne, Diabolico fraude deceptos, vitam prorsus
mundanam viuere. Cœpit itaq; secum crebro pertractare,
qua ratione posset illi Ecclesiæ consulere, atque illic degen-
tium mores in melius reformare. Redit tandem in memo-
riam familiaritatis & amicitiae, qua illi olim intercesserat
cum VVilhelmo viro Religioso, cum Parisijs literis operam
daret, sciensq; illum virtutibus & sanctis moribus ornatum,
deliberauit, illi ad se accito, tradere locum memoratum,
mittitq; illic Saxonem præpositum Roskildensem, virum
honestum (is est ille, qui cognomento Grammaticus dictus,
historiæ Danicæ libros sexdecim scriptos reliquit) qui à S.
Genouefæ collegio petat Dominum VVilhelmu, & cum
aliis tribus fratribus mittat in Daniam, quibus etiam locum
oppor-

opportunum se Episcopus daturum pollicebatur. Quo p-
ato autem Wilhelmus, singulari vitæ pietate ac san-
ctitate, beatæq; mortis felicitate, Prouincias illas illu-
strauerit ac decorauerit, insigne ac luculentum ipsi
præbet testimonium Breuiarium nostrum Slesuicense
iam s-pius allegatum, cuius verba in æternam eius
laudem ac commendationem, hic recensere ac com-
memorare, non abs re, neq; ingratum fore existimo.

Initium autem fit more solenni ac vltato à preca-
tione. Omnipotens sempiterne Deus, qui mirabiliter fulges
in electis tuis, quos te inhabitatore glorificare voluisti: da no-
bis quæsumus Beati VVilhelmi Confessoris tui atque Abbatii
ita dignè commemorationem agere, vt eius suffragantibus
meritis templum tuum fieri mereamur. Per Dominum &c.

Sanctus VVilhelmus natus est in Francia, & ibi Ordinem
S. Victoris in Parisensi ciuitate intravit. Quem Episcopus
Roskildensis adduxit ad Selandiam, vt ibi Regularem
disciplinam reformaret. Hic Spiritu sancto plenus, sancte
Religionis semper extitit amator: vitaq; extirpans, omnium
virtutum sectabatur decorum. Insistebat vigilijs, ieuniis, &
continuis orationibus, seruiens Deo in patientia & humili-
tate. Virtus pietatis & misericordie adeo ipsum repleuerat,
vt peccantibus & ad pœnitentiam redeuntibus non sine la-
chrymis compateretur. Cilicio vsque ad diem mortis suæ car-
nem tegebat: ipsamq; semper castigans, spiritum seruire
coegit. Nam in strato suo super stramina nunquam, nisi vel
laneum pannum, vel pellem vrsinam habere volebat, nisi
morbo aliquo grauaretur. Erat etiam parcissimus in cibo &
potu: ita vt vix tenuem potum sumeret sine admixtione a-
qua. Carnibus etiam nunquam vtebatur: hospitalitati &
elemosynis dandis intentus erat. Humilitate & patientia
prædicabat. Animosus erat contra elatos & superbos: pius &
modestus erga humiles. Hic sanè vir Dei, prius Abbas erat in
loco qui dicitur Eskilzo: quæ insula iacet iuxta ciuitatem
Roskildensem. Deinde in loco qui dicitur Paraclitus suis

Apilholt,

Apilholt, Abbas existens, ordinem S. Victoris Parisiensis ibidem perpetuè obseruandum instituit, & per Dominum Papam Alexandrum confirmari fecit. Ibi in omni sanctitate, exemplar omnium factus, usque ad finem vite perdurauit. Ante septem annos migrationis sue ad Dominum, nocte quadam per visum vir venerandus & decorus astitit ei, dicens: septem diebus viues. Vir autem Domini de hac visione sollicitus, mane facto, fratribus, quod viderat, referebat. Ille autem septem dies interpretabatur septem hebdomadas, vel septem menses, aut certe septem annos. Sed interpretatio septem annorum vera erat. Igitur post hanc visionem, usque ad finem vite sue, se arctius in spiritualis vite custodia munire curauit. Septem igitur annis transactis, aduenit tempus Quadragesimale, quod deuotissime perfecit. Quarta autem feria, praecedente cœna Domini, dum quidam fratres secum loquerentur, prior domus, qui simul ibi aderat, conquerebatur, se nunquam grauiorem noctem habuisse. At vir Dei respondit: Non recolo me unquam meliorem noctem habuisse, videbam namque Dominum Iesum Christum. Tres enim erant, & ego quartus, & cum eis inestimabiliter delectabar. Adueniente autem die sacrissima cœna Domini, Vir sanctus cum fratribus ultimam cœnam fecit: sancto autem Sabbatho videbatur appropinquare ad finem. Et cum fratres extremamunctionem sibi dare vellent, ait. Nihil solliciti sitis: spero quod lucem crastinam expectabimus. Sicque factum est. Nam illucescente die Resurrectionis Dominicæ, Beatus vir obdormiuit in Domino. Breu.

Sed ut redeamus, unde digressi sumus, Imperator, non multo post, qui alieno à Rege erat animo, nouis rebus intentus, ansam sibi dari cupiebat, ad eum lassendum, & persequendum. Itaque Legatos misit ad Archiepiscopum Bremensem, & Sigefridum Brandenburgensem, una cum Equitibus quadringentis, qui Sororem à Waldemaro Rege, Canuti Patre, Filio Cæsaris desponsam, & impuberem, nec non partem dotis

dotis peterent, reliquâ parte, vbi matura & nubilis es-
set, exsoluendâ. Rex Slesuico, vbi agebat, abijt, & ad
Eidoram profectus, illorum petitioni annuit, eamque
dotis partem, quam ipsius pater promisisset, exsoluit,
& fidem seruauit: non seruaturus, nisi Pater se iureiu-
rando obstrinxisset. Sororem deducit honestè, sed ta-
men exiguo apparatu. Ea paulò post domum remit-
titur, vnâ cum Regina, quam Lantgrauius duxerat.
Quod indignè ferens Canutus, contra Imperatorem
inimicitias suscepit, & bellandi occasionem & mate-
riam quærens, Wagriam, Holsatiam, Stormariam, &
Polabros ad Albim usque, ad se pertinere, suæq; ditio-
nis esse, prætendebat. Nec adfirmasse contentus, rem
ad verba confert, Holsatiam & Stormariam inuadit,
& longè lateq; ferro & igne vastat.

ADOLPHVS III. Comes Holsatiæ, Stormariæ, & VVa-
griæ, (qui Cœnobium Reinfeld Ordinis Cisterciensis
condidit A.C. 1189. quamvis Continuator Helmoldi in
manuscripta Historia hoc referat ad Adolphum I. vt antea
indicatum,) ab Henrico Leone, ob denegatos captiuos, cum
copias Philippi Archiepiscopi Coloniensis Saxoniam deua-
stantes in VVestphalia ad Heresfeldiam profligauerat, Hol-
satiæ, felonie insimulatus, ejectus, A.C. 1177. ac post quin-
quennium demum, Leone proscripto, ditiones suas recuperar-
uit, simulq; Comitatum Stadensem & Dithmarsiam occu-
pauit; Tandem anno 1189. Comitem cum se adiungeret Fri-
derici I. & Henrici VI. expeditionibus in Palæstinam, vbi
auspicatò bella gesit contra Saracenos, multis cæsis, Henri-
cus Leo iterum ipsi Comitatum eripuit, quem mox tamen
redux recepit. Quæ causa fuit, vt ab eo tempore inuestitura
feudi Holsatici, à Ducibus Saxonie conferri solita, ad Impe-
ratores Romanos immediate deuoluta sit, à quibus etiam-
num dependet. Ob iteratam autem peregrinationem in Pa-
læstinam, dictus est Hierosolymitanus, vbi à primoribus Ec-
clesiasticis Eques creatus, eorumdem hortatu auita insignia
aliquâ

aliquâ accessione auxit, & vrticæ folio tres adiecit clausos, quos in passione Christi exhibitos credit antiquitas, ac galeæ imposuit coronam è spinis contextam. Tandem à Canuto Daniæ Rege A.C. 1199. victus & carceri mancipatus, liberari non potuit, antequam, datis obsidibus, iure suo in Holsatia aut cederet, aut se abdicaret. Senex in Schouvvenburg obiit, Anno 1232.

Anno 1200. & seqq. Dithmarsi, (Stedingos appellat Historia Archiepiscop. Bremensium,) qui Adolphi Holsatiæ Comitis voluntate & consensu, Archiepo Bremensi Hartvico certis conditionibus sese subiecerant, & ab eo in fidem & clientelam recepti erant, obedientiam præstare, moremque gerere mandanti recusant. Quibus de causis Hartvicus, collecto vndique exercitu validissimo, Dithmarsiam inuadit, ut rebelles bello domet, inobedientesq; in ordinem redigat. Quem Adolphus & Christianus Oldenburgenses comitantur. Dithmarsi victi, deditio nem facere coguntur. Archiepiscopus, re benè gestâ, magnam pecuniæ summam soluendam illis imperat. Dithmarsi eam se soluturos pollicentur, modo priuilegijs suis in posterum saluis ac inuiolatis frui possint. Archiepiscopus, qui maximos eo bello sumptus fecisset, & de fide Dithmarsorum eorumq; promissionibusq; nihil quicquam dubitaret, ad suos reuersus est, quod omnia ex sententiâ se confecisse existimaret. Vbi dies solutioni dictus venisset, militesq; stipendia flagitarent, Archiepiscopus suos in Dithmarsiam misit, qui pecuniâ promissam exigerent, & reciperent. Dithmarsi, qui compserissent exercitum dimissum esse, pecuniâ & tributum soluere recusant, Iurisiurandiq; quod dederant, religione neglectâ, Waldemaro Episcopo Slesuicensi sese subiiciunt, hoc prætextu, quod hoc pacto Coronæ Daniae vel Regi sese submississent. Interim tamen se S. Pet tro,

tro, qui & Bremensi & Slesuicensi Episcopatuī præ-
eslet, seruire paratos esse. Et in eam rem obsidibus
datis, fidem dant & promittunt, se Episcopo Slesui-
censi fideles fore & obedientes. Atque ibi Daniæ Re-
gno aggregati & iuncti, in fide & officio permane-
runt, usque ad eum diem, quo prælio in Bornhouede
commisso, ad comitem transfugerunt clypeis versis.
Archiepiscopus à Dithmarsis ludibrio habitus & cir-
cumuentus, stipendum militibus exsoluere coactus
fuit, in eam rem prouentibus & redditibus, quos toto
triennio collegerat, impensis. Waldemarus his rebus
elatus, & quod regio sanguine natus, Regnum sibi
deberi existimabat, noua subinde moliebatur, &
Regnum appetebat, dignitate Ecclesiasticâ, ad quam
euectus erat, minimè contentus, & beneficiorum,
quibus à Rege affectus erat, immemor. Ad quam
rem, cum sibi amicos & vicinos, quibus familiariter
vtebatur, adiumento fore speraret, illorum auxilia
implorat, quod diceret, sibi Ius administrandi Regni
Daniæ competere, cù de causa, quod Canuti Magni
filius esset, quem Sueno Roskildiæ interemisset, &
quod Canutus, qui rerum potiretur, Waldemaro
tantum prognatus esset, neque Ius aliud prætendere
posset. Sed & necessitudine Cognatorum sanguinis
materni, quos compures in Norvægia habebat, fre-
tus, qui ipsum ad rebellionem & defectionem sollici-
tabant, sperabat se Daniæ Imperio potitum. Huc
accedebat, quod compertum haberet, Regem multis
Principibus in Germania ex osum esse, quos facile in
belli societatem pertrahere se posse putabat. His re-
bus adductus, Othonem Marchionem, Bernardum
Saxoniæ Ducem, & Adolphum Holsatiæ, Stormariæ,
Wagriæ, Schovvenburgi & Stadæ Comitem, qui re-
cens ex Palæstina domum redierat, & ditionem suam,
Henrico Leone inuito & repugnante, recuperauerat,
aduer-

aduersus Regem Waldemarum sollicitauit & commouit; quod eum singulari amore Adolphus, magno suo periculo, complectetur. Id hoc facilius effecit, quod Germaniae Principes pro certo scirent, se rem gratissimam Imperatori facturos, si bellum aduersus Daniæ Regem suscepissent, qui & Vandaliam inuassisset, & oppugnasset, ac Imperatori sese subiucere recusasset. Waldemarus, qui rem ad arma spectare videbat, sui defendendi causa, in Norvvegiâ classem non contemnendam instruxit, quâ copias nauales in Daniam traiiceret. Otho autem Marchio, & reliqui fœderati Holsatiam cum suis copijs petunt, ibi Regem venientem excepturi. Cuius aduentus cum spe longius differretur, Otho moram pertensus, & quod sumptus magnos faceret, exercitum reduxit. Adolphus autem, quod suam erga Waldemarum Episcopum fidem reâpsè declararet, magnis copijs stipatus Eidoram transmittit, & omnem agrum ditionemq;; quam Regis esse acceperat, vastat & diripit. His cognitis, Rex magno dolore afficiebatur. Accidit, ut dum in Regis subditos Comes Adolphus sanguiret, Waldemarus Episcopus ab ijs, quos intimos habebat, & fidelissimos sibi existimabat, seduceretur, ut qui ei persuaderent, satius & tutius esse, rem consilio quam armis tentare: idque, cum Episcopus sit, eum maximè decere, cum sine discriminie & reprehensione vtramq;; personâ sustinere nō possit. Quare si pacis cōditiones recipere vellet, Proceres Regni de Controuersijs & grauaminibus cum Rege acturos, & in pacificationem sese interposituros esse. Quibus persuasionibus inductus Episcopus Waldemarus, fide publicâ datâ, setotum Regi, eiusq; gratiæ committit, oblitus socij & fœderati, qui bellum in Iutiâ Australi gerebant. Episcopus, qui copias auxiliares dimisisset, in carce-

O

rem

rem compingitur, & manicis ferreis, compedibusque constrictus vincitur in arce *Burlund*, non longè à pago *Heldevrad*. Rex odio aduersus Adolphum concepto, ob iniurias & damna subditis suis illata, & vt Socii sui Henrici Leonis casum vindicaret, in Nordalbingiam mouet. Comes, quòd viribus impar esset, & auxiliares copias ad manum non haberet, neq; auxilium externum statim adsciscere posset, Oratoribus & amicis missis, Regem placare, & de damnis, quæ subditis intulisset, satisfacere statuit, idque quòd resistendi facultas non daretur: vt hac ratione suos, quos alioqui Rex exercitu validissimo inuafurus erat, ab iniuria & impressione tueretur. Ibi res amicorum interuentu composita est, & conuentum, vt de damnis illatis Comes Regi solueret mille & quadringentas marcas Denariorum. Quibus peractis, Rege plato, exercitus à primipilaribus reducitur.

(*Liberi V Valdemari I. fuerunt: Helena Gulielmo, Henrici Leonis Filio (qui obiit anno 1213.) Duci Brunsvicensi & Luneburgensi: V Valburgis Bugislao Duci Pomeraniae: Richsa, Erico XI. Regi Sueciae, (Anno 1200. mortuo Ringstedij sepul- to,) N. Henrico VII. Rom. Imper. N. Sigismundo Thuringo, nuptæ. V Valdemarus II. Victoriosus Dux Slesuicensis III. Canutus VI. Rex Daniæ: de quibus postea: Isemberga Philippo Galliarum Regi nupta: Christopherus Dux Iutlandie.*

Obiit 1173. Ringstedij sepultus.)

* * *

LIBRI PRIMI FINIS.

HISTO-